

A Fővárosi Ítéltábla az SBGK Ügyvédi Iroda (**felperesi képviselő címe**, ügyintéző: dr. Tószegi Renáta ügyvéd) által képviselt felperes neve (**felperes címe**) felperesnek, a Nehéz-Posony Ügyvédi Iroda (**alperesi képviselő címe**, levelezési cím: **alperesi képviselő levelezési címe**, ügyintéző: dr. Nehéz-Posony Márton ügyvéd) által képviselt **alperes neve (alperes címe)** alperes ellen személyiségi jog megsértése miatt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2019. december 16. napján meghozott 65.P.22.535/2019/6. számú ítélete ellen a felperes részéről 9. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az állami adó- és vámhatóság felhívásában megjelölt módon és számlára az állam javára 80.000 (Nyolcvanezer) forint le nem rótt fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

- [1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint az alperes kiadásában megjelenő **"hetilap neve"** (a továbbiakban: **"hetilap rövidített neve"**) 2019. április 18-i nyomtatott számában, a ... rovatban, „...” felcímekkel, **"cikk címe"** címmel egy írás (a továbbiakban: cikk) jelent meg politikus és oligarcha feleségek körüli közpénzekről. A cikk szerint adóforintok milliói, esetenként milliárdjai fordulnak meg férjeik kezén azoknak a politikus és oligarcha feleségeknek, akik egyre hivatkozottabban jelennek meg a szűrt, vagy kevésbé szűrt nyilvánosság előtt. Az írás **"1. sz. személy"**, **"2. sz. személy"**, **"3. sz. személy"**, **"4. sz. személy"**, **"5. sz. személy"** és **"6. sz. személy"** mellett a felperessel is foglalkozik. Rámutat, hogy a felperes és házastársa, **"7. sz. személy"** vagyonukat egyebek mellett az **"cég neve"** 13 milliárd forintos uniós, majd hazai állami támogatásának köszönhetik. Ennek alapján a cikk a felperest a legbefolyásosabb oligarcha feleségnek titulálja, utalva a felperes **tisztségviselő** édesapjára is. A cikk szerint a felperes a többiekkel nem szívesen közösködik, a közösségi médiában ma már egyáltalán nincs jelen, de férjén keresztül ömlik rá a közpénz, és leginkább méregdrága óráival, táskáival és ruháival hívja fel magára a figyelmet. A szerzők a cikket egy az alperes munkatársa által a ... **eseményen** készített, a felperest **"8. sz. személy"** és **"6. sz. személy"** társaságában, gyermekével a karjában ábrázoló fényképpel (a továbbiakban: fotó) illusztrálták.
- [2] A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság állapítsa meg, hogy az alperes a cikkben közzétett fotó elkészítésével és felhasználásával megsértette a képmáshoz való jogát. Kérte az alperes eltiltását a további jogsértéstől és kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest arra, hogy adjon elégtételt. Ennek biztosítson saját költségén megfelelő nyilvánosságot oly módon, hogy az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 15 napon belül, az újság következő számában tegye közzé a jogerős ítélet

rendelkező részét az alábbi felvezető szöveggel: „A **"hetilap rövidített neve"** nyomtatott sajtótermékének 2019. április 18. napján megjelent 16. számában a **"cikk címe"** című cikkben készített, felperes nevet ábrázoló fényképnek a hozzájárulása nélküli elkészítésével és nyilvánosságra hozatalával megsértettük felperes neve képmáshoz fűződő személyiségi jogát. A történetek miatt elnézést kérünk." Kérte továbbá, hogy a bíróság kötelezze az alperest 35.000 forint plusz ÁFA perköltségének megfizetésére.

- [3] Keresetét a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:42. §-ára, 2:43. §-ának g) pontjára, 2:48. §-ának (1) bekezdésére, valamint 2:51. §-ának (1) bekezdés a), b) és c) pontjára alapította. Kifejtette, hogy a fotó elkészítéséhez és felhasználásához nem járult hozzá, az sem tömegfelvételnél, sem nyilvános közéleti szereplésről készített felvételnél nem minősül, ő pedig nem közszereplő. A fotó ráadásul egy olyan eseményen, az **eseményen** készült, amely a cikk tárgyától, tartalmától független, a fotó a cikkben foglaltak alátámasztásához szükségtelen volt. Az eseményen magánszemélyként vett részt, napszemüveget, fekete ruhát viselt, kerülte a feltűnést, ezzel is utalva arra, hogy nem kíván arccal megjelenni. Kifejtette, hogy az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) által a Németország kontra Hannover ügyben (a továbbiakban: Hannover ügy) a monacói hercegi család tekintetében kifejtetteket nem lehet analóg módon alkalmazni rá, a **tisztségviselő** lányára. A közszereplő fogalmát az elmúlt rendszer titkosszolgálati tevékenységének feltárásáról és az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára létrehozásáról szóló 2003. évi III. törvény (a továbbiakban: ügynök tv.) definiálja és ennek alapján ő nem tekinthető közszereplőnek, mert még az alperes által hivatkozott turisztikai területen sem formálja a közvéleményt. A kép felhasználását illetően - eseti döntésekre hivatkozva - állította, hogy azt a készítés jogszerűségétől függetlenül, külön kell vizsgálni. Perköltség igényét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: költségrendelet) 3. §-ának (3) bekezdésére és a mellékelt költségjegyzékre alapította azzal, hogy képviselője áfa-körbe tartozik.
- [4] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását és a felperes 2x30.000 forint + áfa perköltségben marasztalását kérte.
- [5] Érdemben előadta, hogy az Alkotmánybíróság 3145/2018. (V. 7.) AB határozata (a továbbiakban: ABH) alapján a felperes közéleti szereplőnek minősül. A cikk közéleti témát, az állami vagyon és az államhoz vagy a kormánypárthoz közel álló személyiségek hozzátartozói közötti kapcsolatot dolgozta fel, ez indokolta a felperes képmásának felhasználását. Utalt az EJEB Hannover ügyben kifejtett álláspontjára, ahol a bíróság jogszerűnek találta a monacói hercegi család tagjairól magántevékenységük közben készült felvétel felhasználását, mert a téma közérdeklődésre tartott számot. Kifejtette, hogy a bíróságnak ilyen esetekben azt kell mérlegelnie, hogy a közlés, melynek illusztrációjaként a képmás megjelent, a bulvár-kíváncsiság kielégítését szolgálja vagy valódi közéleti témát dolgoz fel. Ezt és a Ptk. 2:44. §-ának (1) bekezdését figyelembe véve pedig nem sértette a felperes képmás védelméhez fűződő jogát. A fotó elkészítése körében arra hivatkozott, hogy egy nyilvános közéleti eseményen való megjelenés indokolta azt, ezért nem volt jogsértő. Azzal pedig, hogy a felperes egy nyilvános eseményen megjelent a gyermekével, ráutaló magatartásával hozzájárulását fejezte ki. Perköltség igényét a költségrendelet 2. §-ára és a csatolt költségjegyzékre alapította azzal, hogy képviselője áfa-körbe tartozik.
- [6] Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította, és kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 60.000 forint perköltséget áfával és a Magyar Államnak külön felhívásra 36.000 forint eljárási illetéket.

- [7] Az ítélet indokolása szerint a felperes által hivatkozott eseti döntésekre tekintettel külön vizsgálta a fotó elkészítésének, illetőleg felhasználásának jogszerűségét. Az előbbi körben rámutatott, hogy a felperesről egyedi képet készített az alperes alkalmazottja, ezért elsődlegesen azt kellett megvizsgálni, hogy nyilvános közéleti szereplésről volt-e szó. E körben arra az álláspontra helyezkedett, hogy a **tisztségviselő** és szűkebb családjának tagjai életmódjuk, szerepvállalásaik, megjelenéseik körében közéleti szereplőnek tekinthetők, életük nyilvánosság számára nyitva álló helyeken zajló részei közérdekből nyilvánosak. Így kötelesek tűnni, hogy ezen eseményekről a sajtó akár vizuális, akár verbális formában beszámoljon. Amikor tehát a felperes közéleti szereplőként megjelent az **eseményen**, akkor az közéleti eseménynek minősült. Ezért a felperes nem tiltakozhat - mint ahogy nem is tiltakozott - a fotó elkészítése ellen. Azzal a ráutaló magatartásával pedig, hogy ezen a sajtónyilvános helyszínen megjelent, hozzá is járult ahhoz, hogy róla képfelvétel készüljön. De erre valójában nem is volt szükség, mert amíg az elkészült kép a közéleti szereplő emberi méltóságát nem sérti, addig az nem jogellenes. A fotó elkészítését ezért nem tartotta jogsértőnek az elsőfokú bíróság.
- [8] A felhasználás körében kifejtette, hogy felperes által hivatkozott bírói gyakorlat alapján kétségtelen, hogy a kép elkészítéséhez adott hozzájárulást nem lehet kiterjesztően - a felhasználásra is vonatkoztatva - értelmezni. De az adott esetben a képkészítés nem volt engedélyhez kötött, így tehát nem kellett értelmezni a hozzájáruló nyilatkozat tartalmát. A felperes által felhívott joggyakorlat ezért irreleváns. Ezzel szemben azt vizsgálta, hogy a más témakörben jogszerűen készített fotót felhasználhatta-e az adott cikk illusztrálására az alperes. Az alperes által hivatkozott EJEB döntésre is utalva kiemelte, hogy a jelen esetben is a felperes személyhez fűződő joga és a véleménynyilvánítás alkotmányos alapjoga közötti kollíziót kellett feloldani. A kérdés az, hogy a kép engedély nélküli közlése arányosan korlátozza-e a nyilvánosság tájékoztatása érdekében a felperes személyiségi jogait. Abból indult ki, hogy a sajtó addig ábrázolhatja szabadon a közéleti szereplőt, amíg a kép nem sérti az emberi méltóságot, és amíg az közéleti tevékenységgel, közüggyel kapcsolatos. Vizsgálta ezért azt is, hogy mi volt az illusztrálandó cikk tárgya és ennek alapján arra jutott, hogy a cikk közéleti témájának tekinthető. Ehhez képest úgy értékelte, hogy nem volt szükségtelen és öncélú a fotó felhasználása. Mivel pedig a fentiek szerint az ábrázolás nem sértette a felperes méltóságát, és személye - mint az állami megrendelésekből származó vagyron hasznélvezője - közvetlenül is kapcsolható volt a cikk tartalmához, ezért a felperes képileg is megjeleníthető volt, amit tűnnie kell.
- [9] Az ítélet elleni fellebbezésében a felperes elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását, valamint azt kérte, hogy a másodfokú bíróság adjon helyt a keresetnek és marasztalja az alperest perköltségben. Másodlagosan kérte az ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását.
- [10] Fellebbezésének indokolása szerint a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 369. §-ának (1) bekezdésében és (3) bekezdés a), c) és d) pontjában írt felülbírálati jogkör gyakorlását kérte.
- [11] A jogszabálysértés és a hatályon kívül helyezés körében a felperes a Pp. 263. §-ának (2) bekezdését és 342. §-ának (1) bekezdését jelölte meg. Állította, hogy az elsőfokú bíróság alaptalanul hivatkozott az EJEB határozatára, a Pp. 263. §-ának (2) bekezdése szerint ugyanis a bíróságot más hatóság döntése nem köti. Az EJEB döntései kötelező erővel nem bírnak. A Pp. 342. §-ának (1) bekezdése körében pedig előadta, hogy az alperes ellenkérelmében nem fejtette ki, hogy a cikk mely tartalmi elemére tekintettel minősül közéleti témájúnak, az ítélet erre vonatkozó megállapításaival tehát az alperes ellenkérelmén túlterjeszkedett.

- [12] A megváltoztatás iránti kérelem tekintetében előadta, hogy az elsőfokú bíróság helytelenül állapította meg a tényállást, és helytelenül értelmezte, illetőleg nem megfelelően alkalmazta az anyagi jogszabályokat. Tévesen jutott arra a következtetésre, hogy jogszerű volt a fotó elkészítése, ő ugyanis nem minősül közszereplőnek, mert nem gyakorol közhatalmat, nem tölt be tisztséget, feladatszerűen nem alakítja a politikai közvéleményt. Pusztán amiatt, hogy a **tisztségviselő** lánya, még nem minősül közszereplőnek. Ezzel kapcsolatos álláspontját nem is indokolta az elsőfokú bíróság. Az alperes által hivatkozott ... Ügynökséggel sem áll semmiféle jogviszonyban, nem tölt be ott tisztséget, nem kap ellenszolgáltatást. A Kúria Pfv.IV.20.335/2018/6. számú ítéletére hivatkozva rámutatott, hogy házastársa sem minősül közszereplőnek. Ebből következően a fotó a Ptk. 2:48. §-ának (1) bekezdése alapján kizárólag hozzájárulásával készülhetett volna róla.
- [13]Értelemezte azt az ítéleti megállapítást is, hogy a fotó elkészítése ellen nem tiltakozott és nem is tiltakozhatott volna. Erre kétségtelenül csak jogszerű alperesi eljárás esetén lett volna a helyszínen lehetősége, de a fotó elkészítését nem észlelte, nem is észlelhette, ezért megakadályozni sem volt módja. Tiltakozása jeleként azonban utóbb a fotó felhasználása ügyében pert indított. Az a következtetés is okszerűtlen, hogy ráutaló magatartással hozzájárult a fotó elkészítéséhez.
- [14] Amennyiben a másodfokú bíróság közszereplőnek tekintené, úgy arra hivatkozott, hogy a fotó egy eltérő témájú cikk illusztrálására került felhasználásra. Eseti döntésre utalva előadta, hogy egy közszereplő magánéletére tartozó kép sem használható fel, csak a közszerepléseivel összefüggésben, közéleti megnyilvánulásai által meghatározott keretben. Ismételten utalt arra, hogy nem minősül közszereplőnek, így a fotót csak előzetes hozzájárulásával lehetett volna felhasználni. A közéleti szereplők személyiségi jogai is csak a szükséges és arányos mértékben, az emberi méltóság sérelme nélkül korlátozhatók, és az adott esetben a téma közéleti jellege sem indokolhatta a fotó közzétételét. Továbbra is vitatta, hogy a jelen jogvitában párhuzam lenne vonható az EJEB által a monacói hercegi család ügyében hozott döntéssel. Előadta, hogy a fotó elkészítésének esetleges jogszerűsége nem teszi feltétlenül jogszerűvé annak felhasználását.
- [15] Másodfokú perköltségét a költségjegyzéken a fellebbezés elkészítésével kapcsolatban 20.000 forint + áfa, a tárgyaláson való megjelenésével kapcsolatban pedig 10.000 forint + áfa összegben számította fel.
- [16] Az alperes nem terjesztett elő fellebbezési ellenkérelmet.
- [17] A fellebbezés alaptalan.
- [18] A másodfokú bíróság megállapította, hogy a felperes a keresetét teljes egészében elutasító elsőfokú ítélet ellen annak megváltoztatása és az alperes keresete szerinti marasztalása érdekében fellebbezett. Így tehát az elsőfokú ítéletnek nem volt a Pp. 358. §-ának (5) bekezdése alapján fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett rendelkezése. Erre tekintettel a másodfokú felülbírálat az elsőfokú ítélet egészére kiterjedt. A másodfokú bíróság a fellebbezést a veszélyhelyzet ideje alatt érvényesülő egyes eljárásjogi intézkedésekről szóló 74/2020. (III. 31.) Korm. rendelet 29. §-ának (1) bekezdése alapján - a felperes által Pp. 376. §-ának (1) bekezdés a) pontja szerint előterjesztett kérelem ellenére - tárgyaláson kívül bírálta el. Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítást a szükséges terjedelemben lefolytatta, a rendelkezésre álló bizonyítékokat okszerűen mérlegelte és a tényállást helyesen állapította meg. Ennek és döntésének meghozatala során az elsőfokú ítélet - felperes által fellebbezésében kért - hatályon kívül helyezését indokoltá tevő lényeges eljárási szabálysértést nem követett el, így tehát a meghozott ítélet érdemben felülbírálható

volt. A másodfokú bíróság pedig a meghozott döntéssel és túlnyomó részt annak indokaival is egyetértett, azt - a fellebbezésben foglaltakra tekintettel - mindössze az alábbiakkal egészíti ki.

[19] kérte a felperes fellebbezésében az ítélet hatályon kívül helyezését, mert az elsőfokú bíróság nem sértette meg a Pp. rendelkezéseit. Helyesen hivatkozott ugyan arra, hogy a bíróság a Pp. 263. §-ának (2) bekezdése szerint más hatóság határozatához nincs kötve. Ez a szabály azonban mindössze annyit jelent, hogy a bíróságnak nem kötelessége a más hatóság által megállapítottal azonos tényállást megállapítania vagy ugyanolyan döntést hoznia. De a Pp. nem is tiltja meg azt: nem kizárt, hogy egy bírósági döntés megegyezzen más hatóság korábbi döntésével. Ezért tévesen értékelte e szabály megsértéseként azt a kétségtelen tény, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában hivatkozott az EJEB Hannover ügyben hozott döntésére. Az elsőfokú bíróság ugyanis nem azért döntött úgy, ahogyan döntött, mert úgy gondolta, hogy az EJEB döntés számára kötelező erővel bír, és annak alapján köteles maga is így dönteni. Ez nem következik az ítélet indokolásából. Az elsőfokú bíróság mindössze - az EJEB-ével egyező - jogi álláspontjának alátámasztása érdekében hivatkozott a Hannover ügyre és ezzel semmilyen jogszabályt nem sértett. Mind az alsóbb fokú bíróságok, mind a Kúria, mind pedig az Alkotmánybíróság megszámlálhatatlan döntésében fordul elő az, hogy e fórumok az EJEB valamelyik döntésére hivatkoznak jogértelmezési kérdésekben. A jogi álláspont alátámasztása, a döntés meggyőző erejének fokozása érdekében tehát a bíróságoknak nem kötelessége, de elvitathatatlan joga, hogy a releváns jogszabályokon túl magasabb szintű jogalkalmazó fórumok irányadónak tekintett döntéseire hivatkozzanak.

[20] A felperes arra is alaptalanul hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság túlterjeszkedett az alperes ellenkérelmén, mert abban az alperes nem fejtette ki, hogy mennyiben minősül közéletinek a cikk által feldolgozott téma. A Pp. 342. §-ának (1) bekezdése valóban azt tartalmazza, hogy a bíróság nem terjeszkedhet túl a kereseti kérelmen és az ellenkérelmen. Egyrészt azonban e rendelkezés - a norma szövege és a § címe alapján is - a bíróság érdemi döntésével kapcsolatban fogalmaz meg korlátokat. Ez utóbbit pedig - a Pp. 346. §-ának (3) bekezdése értelmében - az ítélet rendelkező része tartalmazza. A felperes által hivatkozott szabály, a túlterjeszkedés tilalma tehát nem vonatkozik az ítélet indokolására, ezért a - Pp. 346. §-ának (4) bekezdése értelmében az annak részét képező - bíróság által megállapított - tényállásra sem. Az ítélet indokolásában tehát nem lehet túlterjeszkedni sem a kereseti kérelmen, sem az ellenkérelmen, az csak a rendelkező rész által valósulhat meg akkor, ha a bíróság többet ítél meg, mint amit a felperes a kereseti kérelmében kért, vagy kevesebbet, mint amit az alperes ellenkérelmében elismert.

[21] Márpedig a perbeli esetben a felperes lényegében azt kifogásolta (fellebbezés 2.3.4. pont), hogy az elsőfokú ítélet - alátámasztandó ezzel a cikk közéleti jellegét - részletesebb tényállást állapított meg annak tartalma tekintetében, mint amit az alperes e körben előadott. A bíróságnak az ítélet indokolásában a bizonyítási eljárás eredményeképpen általa megállapított történeti tényeket kell rögzítenie az érvényesített jog alapját képező törvényi tényállás tényállási elemeinek megfelelő körben. Sem többet, sem kevesebbet. Ha ennek ellenére az előbbiek szerint relevánsnak minősülő tényeken túl egyéb tényeket is rögzít, akkor ez ugyan felesleges, de a fent kifejtettek alapján nem jelenti a kereseti kérelmen vagy az ellenkérelmen való túlterjeszkedést.

[22] Ráadásul az adott esetben a per tárgyát képező fotóval illusztrált cikk tartalma - az alább részletezett okokból - releváns tényállási elem is volt. Ezért azt okkal rögzítette a tényállásban az elsőfokú bíróság. Továbbá az írás tartalmát - a sérelmezett cikk keresetlevélhez való csatolásával - a felperes már a bíróság elé tárta, így azt szükségtelen lett volna az alperesnek újra előadnia. A cikkben írtakat pedig az alperes nem vitatta, azaz a bíróság a Pp. 266. §-ának (1) bekezdése alapján jogszerűen és okszerűen tette a tényállás részévé a cikk pontos tartalmát.

- [23] Másrészt az adott esetben az ellenkérelem 2. pontjának első bekezdésében, ugyan zárójelben és nem túl részletesen, de az alperes ki is fejtette, hogy a cikk témája „az állami vagyon és az államhoz vagy a kormánypárthoz közel álló személyiségek hozzátartozói közötti kapcsolat” volt. Az alperes tehát a felperes hivatkozásával ellentétben kielégítő magyarázattal szolgált ellenkérelmében arra, hogy mi okból tekinti közérdeklődésre számot tartónak a cikk témáját. Az elsőfokú bíróság tehát a fentiek szerint bizonyosan nem terjeszkedett túl az ellenkérelmen és nem ütközött a meghozott ítélet a Pp. 342. §-ának (1) bekezdésébe.
- [24] Az elsőfokú bíróság így a felperes által megjelölt eljárási szabályokat nem sértette meg, és az ítélet tábla más eljárási szabály megsértését sem észlelte, ezért nem volt ok az elsőfokú ítélet felperes által kért hatályon kívül helyezésére a Pp. 369. §-ának (1) bekezdése és 381. §-a alapján. Erre tekintettel az ítélet tábla érdemben bírálta felül az elsőfokú ítéletet.
- [25] A felperes a fellebbezésében a Pp. 369. §-ának (1) bekezdés a) pontjára és arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság okszerűtlen ténymegállapításokat tett, de valójában egyetlen téves ténymegállapítást sem jelölt meg. Ez nem is meglepő, mert az elsőfokú bíróság lényegében a felek egyező előadása, és a felperes által a keresetlevél mellékleteként becsatolt cikk tartalma alapján, minden további bizonyítási eljárás lefolytatása nélkül állapította meg a meglehetősen egyszerű tényállást. A másodfokú bíróság álláspontja szerint ezért nem állapítható meg a bizonyítás eredményének okszerűtlen mérlegelése, azaz a Pp. 369. §-ának (1) bekezdés a) pontját az elsőfokú bíróság nem sértette.
- [26] A fellebbezésben valójában kizárólag a megállapított tényekből az elsőfokú bíróság által levont jogi következtetések téves volta melletti érvelésnek minősülnek, azaz a Pp. 369. §-ának (1) bekezdés c) és d) pontja szerinti felülbírálati jogkör gyakorlását alapozhatták meg. E körben a másodfokú bíróság abból indult ki, hogy a képmáshoz való jog a Ptk. 2:43. §-ának g) pontja alapján személyiségi jog, amely a Ptk. 2:42. §-a szerint főszabályként a törvény teljes védelme alatt áll. Erre tekintettel a Ptk. 2:48. §-ának (1) bekezdése értelmében mind a képmás elkészítéséhez, mind a felhasználásához az érintett engedélyére van szükség. Ez alól a Ptk. 2:48. §-ának (2) bekezdése alapján mindössze két kivétel van. Az egyik a tömegfelvétel, a másik pedig a nyilvános közéleti szereplésről készült felvétel.
- [27] Azonban a Ptk. 2:44. §-a alapján a fentiektől eltérő - kivételes - szabályok vonatkoznak a közéleti szereplőkre. Az ő személyiségi jogaik - a közügyek szabad vitatását biztosító alapjogok gyakorlása érdekében - korlátozottak a közügyek szabad vitatásának körébe eső közlésekkel vagy magatartásokkal szemben. Ez a korlátozás - a 2:44. § (1) bekezdése értelmében magán- és családi élethez, otthonhoz való jogukon és emberi méltóságukon kívül - valamennyi személyiségi jogukra, így tehát a perbeli esetben releváns képmáshoz fűződő személyiségi jogukra is vonatkozik. Ha tehát a képmáshoz fűződő személyiségi jogának megsértése miatt közéleti szereplő érvényesít igényt, akkor esetében a Ptk. 2:44. §-át kell alkalmazni.
- [28] Ebből következően egy képmással kapcsolatos személyiségi jogi perben az elsődlegesen eldöntendő kérdés az, amennyiben vitás a felek között, hogy a felperes közéleti szereplő-e. A fentiek szerint ugyanis ettől függ, hogy melyik rendelkezést, a Ptk. 2:48. §-ában írt általános, minden jogalanyra irányadó vagy a Ptk. 2:44. §-ában írt kivételes, a közéleti szereplőkre vonatkozó szabályt kell az adott esetben alkalmazni. Márpedig a perbeli esetben az alperes éppen arra hivatkozott ellenkérelmében (1. pont), hogy a felperes nem egy közönséges jogalany, hanem közéleti szereplő.

- [29] A felperes jogalanyiségének minőségét illetően a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság és az alperes álláspontját osztotta. A felperes e körben arra hivatkozott, hogy az ügynök tv. alapján nem minősül a Ptk. szerinti közéleti szereplőnek. Az ügynök tv. 1. §-ának (2) bekezdés 13. pontja kétségtelenül kimondja, hogy közszereplő az a személy, aki közhatalmat gyakorol, gyakorolt vagy közhatalom gyakorlásával járó tisztségre jelölték, illetve aki a politikai közvéleményt feladatszerűen alakítja vagy alakította. Az ítélet tábla álláspontja szerint azonban ez a definíció akkor sem lenne általános jelleggel, a Ptk. hatálya alá tartozó jogviszonyokra is kiterjedően alkalmazható, ha figyelmen kívül hagynánk azt a tényt, hogy nem is a Ptk. 2:44. §-a által használt „közéleti szereplő”, hanem a „közszereplő” fogalmának meghatározására szolgál. Az ügynök tv. 1. §-ának (2) bekezdése ugyanis - a bekezdés első fordulata („e törvény alkalmazásában”) szerint - nem az egész jogrendszerre kiterjedő hatállyal, hanem csak az ügynök tv. alkalmazásában definiálja a bekezdés egyes pontjaiban felsorolt fogalmakat. Az ügynök tv. közszereplőkre adott definíciója tehát a felperes álláspontjával ellentétben nem alkalmazható automatikusan a Ptk. 2:44. §-ában említett közéleti szereplőkre.
- [30] Valójában tehát az a helyzet, hogy a fentiek szerint a közéleti szereplő fogalma a Ptk. személyiségi jogokról szóló Harmadik részének központi eleme, mert ez az a differentia specifica, amely eldönti, hogy egy adott esetben a Ptk. mely rendelkezéseit kell alkalmazni. Ennek ellenére a jogalkotó adós maradt a fogalom szabatos definíciójával, és a jogalkalmazóra hagyta a tartalom meghatározásának feladatát. A kategória tartalmát tehát a joggyakorlatnak kellett kialakítania, és e tekintetben kétségtelenül mutatkozott némi bizonytalanság. Nagy segítséget jelentett azonban a bíróságok számára az alperes által is hivatkozott ABH. Az Alkotmánybíróság e döntésében világossá tette a közéleti szereplői minőség megállapításának feltételeit, szempontjait és logikai lépéseit.
- [31]ár az ABH következetesen (43 alkalommal) a közszereplő kifejezést használja, de az ABH alapját képző jogesetben szereplő felek személye, a jogvita tárgya, a kifejtett érvek, és az egyébként éppen a Ptk. 2:44. §-ának alaptörvény-ellenessége tárgyában hozott, a Ptk.-ban is használt közéleti szereplő és a közszereplő kifejezést felváltva alkalmazó, az ABH alátámasztása érdekében többször hivatkozott 7/2014. (III. 7.) AB határozat alapján egyértelmű, hogy az ABH-t a jelen ügyben is irányadónak kell tekinteni. Márpedig az ABH [41] pontja kimondja, hogy a személyiségi jogi jogvitában érintettek személyi minőségét, azaz közönséges állampolgárnak vagy a Ptk. 2:44. §-a szerinti közéleti szereplőnek minősülését az határozza meg, hogy a sérelmezett közlés közügyek, közéleti kérdések vitatásával kapcsolatos-e. Ennek megfelelően a [43] pont szerint a „nyilvános közlés jellegét nem a közléssel érintettek személyi minősége határozza meg, hanem éppen fordítva: a közlés tárgyához mérten kell vizsgálni az érintettek személyi minőségét”. Az Alkotmánybíróság az ABH további pontjaiban részletes útmutatást adott a jogalkalmazóknak a vizsgálat szempontrendszerét illetően. Így az ABH [39] pontja rögzítette, hogy „az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a nyilvános közlés megítélése során elsőként arról szükséges dönteni, hogy az adott közlés a közügyekben való megszólalást, közérdekű vitában kifejtett álláspontot tükröz-e, vagyis a közügyek szabad vitatásával áll-e összefüggésben”.
- [32] Az elsőfokú bíróság e körben akként foglalt állást, hogy a **tisztségviselő** és szűkebb családja - a **tisztségviselő** funkciójából eredő közérdek okán - közéleti szereplőnek tekinthető (6. oldal, utolsó bekezdés). Ezt megalapozottan sérelmezte a felperes a fellebbezésében. A megállapítás ugyanis a **tisztségviselő** esetében kétségtelenül igaz, családja esetében azonban az ABH-ban kifejtettekre tekintettel csak azzal a megszorítással helyes, hogy ők csak abban az esetben számítanak közéleti szereplőnek, ha az őket érintő közlés közéleti kérdésnek minősül.
- [33] A perbeli esetben a felperes személyiségi jogi igényét egy képmásával illusztrált, vagyoni helyzetét,

vagyonának eredetét, életvitelét, nyilvánosság előtti megjelenéseinek jellemzőit tárgyaló cikk váltotta ki. Az Alkotmánybíróság határozata alapján tehát a felperes személyi minőségét, és a Ptk. 2:44. §-ának hatálya alá tartozását tehát az dönti el, hogy ez a cikk által tárgyalt téma közéleti kérdésnek minősül-e. Az Alkotmánybíróság az ABH [32] pontjában saját korábbi határozataira, így különösen a 14/2017. (VI. 30.) AB határozatra - sőt a [34] pontban az EJEB irányadó gyakorlatára is - hivatkozással ismét egyértelművé tette, hogy „a közéleti kérdések köre szélesebb a politikai szólásnál, illetve a közhatalmat gyakorló személyek tevékenységének bírálatánál”. Ebből következően „a közéleti vita nem csak az állami és önkormányzati, a közhatalmi intézményrendszer működésének egészét fogja át, hanem felöleli az üzleti élet társadalmi felelősségvállalásának és az üzleti élet világában egyre sokasodó számban jelentkező közéleti kérdéseket” is.

- [34] Rendkívül fontos közhatalmi funkciókat betöltő politikai közéleti szereplők ("**9. sz. személy**", "**10. sz. személy**" és "**8. sz. személy**") és jelentős, figyelemfelkeltő ütemben gyarapodó vagyonnal rendelkező, a gazdasági életben kiemelkedő szerepet játszó, az államhoz és közpénzekhez megszámíthatatlan szálon kötődő üzletemberek ("**7. sz. személy**", "**11. sz. személy**") közeli hozzátartozóinak, házastársának vagyoni helyzete, annak változása fontos kérdés, közügy. A másodfokú bíróság álláspontja szerint nem szorul részletesebb magyarázatra, hogy a közpénzek sorsa, állami vezetők, befolyásos politikusok közeli hozzátartozóinak vagyoni helyzete egy - az Alaptörvény B) cikke alapján - magát parlamentáris demokráciaként, jogállamként definiáló országban miért minősül közéleti témának. Mindezek alapján tehát az elsőfokú bíróság helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a cikk, amelynek illusztrálására az alperes az általa készített fotót felhasználta közéleti témát dolgozott fel.
- [35] Márpedig az ABH [42] pontja értelmében a Ptk. 2:44. §-a szerinti közéleti szereplői minőség magállapítható minden olyan személy esetében, aki egy nyilvános közéleti vitában véleményformáló szerepben jelenik meg. Az Alkotmánybíróság hangsúlyozta, hogy a közügyek megvitatása körében elhangzó véleménynyilvánítás és a rá vonatkozó védelem fókuszában elsődlegesen nem a szólással érintett személyek státusza áll, hanem az, hogy a megszólaló valamely társadalmi, politikai kérdésben fejtette ki nézeteit. Az ABH [34] pontjának utolsó mondata szerint pedig nemcsak a fentiek szerint közéletinek minősülő nyilvános viták aktív résztvevői, azaz a vitatkozó felek, hanem minden az ilyen vitákban érintett személy közszereplővé válik a közügyek szabad vitathatósága érdekében. Így tehát azok is közéleti szereplőknek minősülnek, akiket a közügyekkel kapcsolatos közlések - bármilyen okból - csak érintenek, akikről a közéleti vita szól anélkül, hogy abban részt vennének. Ez teljesen logikus, hiszen az ellenkező értelmezés arra vezetne, hogy az a közügyekkel - akár közvetlenül - érintett személy, aki nem reflektál a vele kapcsolatban nyilvánosan elhangzottakra, azaz aktívan, vitatkozó félként nem vesz részt az őt (is) érintő közéleti diskurzusban, az általános szabályok szerinti személyiségi jogi jogvédelemre lenne jogosult, indokolatlanul és aránytalanul korlátozva ezzel a közéleti kérdések nyilvános megvitatását, vagyis mindenki más vélemény-nyilvánításhoz és tájékoztatáshoz fűződő jogát. A felperes valóban nem vett részt aktívan, nem nyilvánult meg a vagyoni helyzetével kapcsolatban az alperes cikke által kezdeményezett közéleti diskurzusban, de minden kétséget kizáróan érintett volt.
- [36] Általános jelleggel szögezhető tehát le, hogy mindenkinek számolnia kell közéleti szereplővé válásával és ennek személyiségi jogi következményeivel, akit saját üzleti, politikai, társadalmi, közéleti tevékenysége, a társasági életben betöltött szerepe, vagy akár csak rokoni, üzleti, társasági kapcsolatai révén közéleti kérdésekkel, a közügyek mikénti alakulásával, így különösen a közpénzek, a közvagyon sorsával összefüggésbe lehet hozni. Aki ezt el kívánja kerülni, annak tartózkodnia kell minden olyan politikai, közéleti, üzleti tevékenységtől, magatartástól, és tudatosan, deklaráltnak el kell szeparálnia attól a közügyekkel érintett személyi körtől, amely a saját

involválódását megalapozhatná.

- [37] Az alperes cikke tehát közéleti témát dolgozott fel, amely kétségtelenül érintette a felperest, ezért - az Alkotmánybíróság által kifejtetteket a perbeli esetre vonatkoztatva - az elsőfokú bíróság megalapozottan jutott arra a következtetésre, hogy a felperes vonatkozásában a Ptk. 2:44. §-a az irányadó.
- [38] A felek egyébként lényegében azt is egyezően adták elő a perben, hogy a felperes a ... Ügynökségen keresztül részt vállalt Magyarország turizmusfejlesztési koncepciójának kialakításában, amit igazolt az alperes által csatolt, a zrt. vezetőjével készült interjú is. Magyarország turizmusfejlesztési koncepciója, amely a nyilatkozó szerint évtizedekre meghatározza Magyarország turisztikai stratégiáját, minden kétséget kizáróan közügy, hiszen a Magyar Államnak a turizmussal kapcsolatos szakpolitikáját jelenti. Az ennek kialakításában való közreműködés tehát a közügyekben való aktív részvételt, a közügyek alakítását jelenti. Az ABH-ban foglaltakra is tekintettel ebből a szempontból irreleváns az a felperes által hivatkozott körülmény, hogy tevékenységét nem hivatalos munkajogi vagy szervezeti formában megragadható módon, ellenszolgáltatás nélkül végezte. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint ugyanis a közéleti szereplői minőség szempontjából irreleváns az érintett pontos státusza (ABH [50] [51] pont). Annak sincs továbbá jelentősége, hogy rajta kívül kik és hányan működtek ebben még közre. A felperes névvel vállaltan, maga által is elismerten közreműködött a szakpolitika alakításában, azaz részt vett a közügyek ezen szegmensének alakításában, intézésében, megvitatásában. Így tehát helyesen mutatott rá az elsőfokú bíróság, hogy önmagában ezen tevékenysége miatt, saját jogán is közéleti szereplőnek tekintendő. A felperes személyének megítélése szempontjából ugyanakkor nincs jelentősége annak, hogy a bíróságok házastársának státusza tekintetében milyen módon foglaltak állást. A felperes a fentiek szerint saját személye, tevékenysége és a diskurzus témája okán is a Ptk. 2:44. §-ának hatálya alá tartozik.
- [39] Ha viszont a fentiek szerint a felperes az adott téma kontextusában nem egy egyszerű, átlagos jogalany, akkor a képmásával kapcsolatos jogvitát nem a Ptk. 2:48. §-a alapján, az általános szabályok szerint kell elbírálni, hanem a Ptk. 2:44. §-ában írt, alkotmányos alapjogok közötti érdekmérlegelést kell elvégezni. Ez a mérlegelés azt célozza, hogy a bíróság eldönthesse, hogy a képfelvétel elkészítése és felhasználása a szükséges és arányos mértékben korlátozta-e a felperes személyiségi jogait. Nem az a kérdés tehát, hogy egyáltalán sérti-e a felperes személyiségi jogát, hanem az, hogy ha van ilyen sérelem, akkor az aránytalan-e a szükségeshez képest.
- [40] A fotó elkészítése körében arra helyesen hivatkozott a felperes a fellebbezésében, hogy a tiltakozás hiánya egy nyilvános rendezvényen nem értelmezhető a képfelvétel elkészítéséhez való hozzájárulásként. Ilyen szituációban ugyanis úgy is lehet képfelvételt készíteni, hogy ezt az érintett észre sem veszi. Az alperes ellenkérelme alapján erősen valószínűsíthető, hogy a perbeli esetben éppen ez történt, mivel az alperes maga sem hivatkozott arra, hogy alkalmazottja engedélyt kért volna a felperestől a fotó elkészítésére. Az tehát minden bizonnyal előzetes engedélykérés nélkül, észrevétlenül készült. Későbbi magatartása alapján pedig egyértelmű, hogy a felperes tiltakozott és ma is tiltakozik a fotó elkészítése ellen. Ennek azonban valójában nincs jelentősége, mert a felperes jogalanyi minőségére tekintettel nem volt szükség a kifejezett hozzájárulására a felvétel elkészítéséhez és felhasználásához sem.
- [41] Az érdekmérlegelés során azt kellett vizsgálni, hogy a fotó, elkészítésének körülményei, annak tartalma indokolatlan mértékű beavatkozást jelent-e a felperes személyiségi jogaiba. E körben mindenekelőtt abból kellett kiindulni, hogy a felvétel egy nemzetközi sportrendezvény alkalmával készült, ahol a felperes, kétségtelenül nem közéleti szereplői minőségében, hanem egyszerű

magánszemélyként, nézőként jelent meg. Ez a sportrendezvény az elsőfokú bíróság álláspontjával ellentétben nem tekinthető közéleti eseménynek. Attól ugyanis, hogy egy esemény nagy tömegeket vonz és széles körű érdeklődést vált ki, vagy azon közéleti szereplők vesznek részt még nem válik közéleti eseménnyé. Egy sportrendezvény legfeljebb közérdeklődésre számot tartó eseménynek minősíthető, hasonlóan bármilyen más, tömegeket megmozgató és esetenként közéleti szereplők részvételével zajó eseményekhez (könyvvásár, halászlé fesztivál, kolbásztöltő verseny, koncert stb.). Ám semmiféle politikai tartalmat nem hordoz és semmilyen közéleti vonatkozása nincs, a helyi vagy országos közösség közös ügyeihez valójában semmi köze, ezért nem közéleti esemény.

- [42] Az azonban bizonyosan kijelenthető, hogy az ilyen rendezvényeken való megjelenés semmiképpen sem tekinthető a magánélet legrejtettebb, legintimebb pillanatainak. Ez a szituáció nyilvánvalóan nem ugyanaz, mint amikor valakit a kizárólag magánéletére tartozó helyen vagy szituációban fotóznak le. Ez nem napozás a saját kertben, napi bevásárlás a sarki boltban vagy várakozás a fodrásznál hajcsavarókkal a hajban. Egy ilyen rendezvényen bárki számíthat arra, hogy mások fényképfelvételeket készíthetnek, amelyen akaratlanul ő is szerepelhet. Különösen számítania kell erre egy közéleti szereplőnek, akit fokozott közérdeklődés kísér. Akkor pedig méginkább, ha más közéleti szereplők társaságában mutatkozik. Még akkor is, ha napszemüveg vagy fekete ruha van rajta.
- [43] A másik figyelembe veendő szempont az elkészült kép témája és tartalma. Itt elsősorban azt kell vizsgálni, hogy az olyan szituációban, olyan kontextusban ábrázolja az érintettet, amely számára megalázó, emberi jogait, méltóságát, becsületét sérti. Az adott esetben azonban a felperes a képen teljesen hétköznapi ruhában, teljesen hétköznapi szituációban, más ismert személyek társaságában, konszolidált körülmények között látható egy olyan jelenet szereplőjeként, amikor ismerősök üdvözlölik egymást és beszélgetnek. E szituáció képi megjelenítésének semmi, a felperes személyiségi jogait sértő vonatkozása nincs, ilyen módon való értelmezése nem lehetséges. Ez egy hétköznapi eseményről készült, teljesen átlagos fotó. Nehéz más olyan szituációt elképzelni, amelyben a perbeli élethelyzethez képest kisebb személyiségi jogi sérelem árán lehetne a felperesről fotót készíteni. A fotó elkészítése tehát semmilyen szempontból nem tekinthető jogsértőnek, mert a felperes jogalanyi minőségére tekintettel a Ptk. 2:44. §-a alapján nem jelent indokolatlan mértékű behatolást a felperes magánszférájába. Mindössze annyi következménye van, hogy a felperes - egyébként lényegében mindenki által jól ismert vagy könnyen megismerhető - képmása egy újabb fényképfelvételen jelent meg.
- [44] A képmáshoz való jog megsértésével kapcsolatos törvényi tényállás másik fordulata a képmás jogellenes felhasználása. Az adott esetben a Ptk. 2:44. §-ára figyelemmel azt kellett mérlegelni, hogy a felhasználás módja, helye jelent-e valamiféle indokolatlan mértékű, aránytalan sérelmet a felperes számára. E körben abból kellett kiindulni, hogy az alperes a fotót az államhoz ezer szálon kötődő közismert személyek vagyoni helyzetét ismertető és elemző, ezek között a felperest is név szerint megemlítő cikkének illusztrálására használta. Ennek körében beszámolt a felperes vagyoni helyzetéről, házastársának üzleti ügyeiről, vagyonosodásuk történetéről. A felperes tehát legalábbis egyik érintettje cikknek, de inkább főszereplője. Ehhez képest semmi elítélendő nincs abban, hogy a cikk más szereplőire hasonlóan a felperesről is szeretett volna egy fotót felhasználni az alperes a cikk megfelelő illusztrálása érdekében. Az újságírói gyakorlatban teljesen hétköznapi és bevett szokás az, hogy a cikk szereplőiről képet közöljenek. Kétségtelen, hogy az adott esetben a kép elkészítésének helyszíne, körülményei nincsenek közvetlen kapcsolatban a cikk témájával. A vagyonosodás, a vagyoni helyzet azonban egy olyan elvont fogalom, amelyet a perbelinél szorosabban a témához kötődő felvétellel nem nagyon lehet illusztrálni. A felperes képmása kizárólag a beazonosítását szolgálta. Azon túl semmilyen a felperes legbenső magánéletéhez tartozó

részletet nem közölt róla. Ennek következtében a személyiségi jogait a szükségesnél nagyobb mértékben semmilyen módon nem korlátozta és nem sértette meg. Erre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bírósággal egyetértve a kép felhasználását is jogszerűnek ítélte. Mindebből következően az elsőfokú bíróság a fellebbezésben foglaltakkal ellentétben az anyagi jogszabályokat is megfelelően alkalmazta és az alkotmányos érdekmérlegelés körében is ésszerű és okszerű következtetésre jutott.

- [45] Erre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. §-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta.
- [46] Az alperes fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő, így másodfokú perköltség igényt sem érvényesített, ezért az eredménytelen fellebbezése ellenére nem kellett a Pp. 83. §-ának (1) bekezdése alapján a felperest másodfokú perköltség fizetésre kötelezni.
- [47] Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 62. §-ának (1) bekezdés f) pontja alapján tárgyi illetékeljegyzési jogos perben a felperes által le nem rótt fellebbezési illetéket ugyanakkor az Itv. 74. §-ának (3) bekezdése, valamint a Pp. 83. §-ának (1) és 102. §-ának (1) bekezdése alapján a polgári és közigazgatási bírósági eljárás során meg nem fizetett illeték és állam által előlegezett költség megfizetéséről szóló 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3. §-ának (2) bekezdése szerint az eredménytelenül fellebbező felperes köteles külön felhívásra megfizetni az államnak.

, 2020. május 14.

dr. Lukács Zsuzsanna s. k.
a tanács elnöke

. Örkényi László s. k. előadó bíró. Kollár
Zoltán s. k. bíró